מסורת הש"ס

א) לעיל ג.: ב) ת"כ פ' ויקרא: ג) [לעיל ג. פ"ש]: ד) [נ"ל דתניא]: ה) [שבועות יח:] כריתות יט.: ו) [כריתות יט.]: ז) [לעיל ג.]: ח) [עי' תוס' סוטה יג. ד"ה כאלות וכו' מה שהביאו בקושי']: ט) [גרירה. יעב"ץ]:

עין משפט נר מצוה

מ א ב מיי' פי"ג מהל' שגגות הלכה א סמג עשין רי:

מא ג מיי' שם הל' ב ופי"ג שם הלכה א סמג שם:

מב ד מיי' שם פי"ד הלכה ד סמג שם:

מג ה מיי' שם פי"ב הלכה א ופרק י"ג הלכה ב סמג שם:

רבי שמעון אומר י"ג פרים, ובעבודת כוכבים שלשה עשר פרים וי"ג שעירים פר ושעיר לכל שבט ושבט פר ושעיר לב"ד. הורו ב"ד ועשו ז' שבטים או רובן על פיהן מביאין פר ובעבודת כוכבים מביאין פר ושעיר דברי ר"מ א) רבי יהודה אומר ז' שבטים שחטאו מביאין ז' פרים ושאר שבטים שלא חטאו מביאין על ידיהן פר פר שאף אלו שלא חטאו מביאין ע"י חוטאין ר"ש אומר ח' פרים, ובעבודת כוכבים ח' פרים וח' שעירים פר ושעיר לכל שבט ושבט פר ושעיר לב"ד. הורו ב"ד של אחד מן השבטים ועשה אותו השבט על פיהן אותו שבט הוא חייב ושאר כל השבטים פטורין דברי רבי יהודה וחכמים אומרים אין חייבין אלא על הוריות בית דין הגדול בלבד שנאמר °ואם כל עדת ישראל ישגו ולא עדת אותו שבט:

גמ' ב) ת"ר ידעו שהורו וטעו מה הורו יכול יהו חייבין? ת"ל °ונודעה החטאת ולא שיודעו החוטאין אשר חטאו. חטאו שני שבטים מביאין שני פרים חטאו שלשה מביאין שלשה או אינו אומר אלא חטאו שני יחידים מביאין שני פרים חטאו ג' מביאין ג'? ת"ל הקהל הקהל חייב וכל קהל וקהל חייב כיצד: חטאו שני שבטים מביאין שני פרים, חטאו ז' מביאין ז' ושאר שבטים שלא חטאו מביאין על ידיהן פר פר שאפילו אלו שלא חטאו מביאין ע"י החוטאין לכך נאמר קהל לחייב על כל קהל וקהל דברי רבי יהודה, ר"ש אומר ז' שבטים שחטאו מביאין ז' פרים ובית דין מביאין על ידיהן פר שנאמר למטה קהל ונאמר למעלה קהל מה קהל האמור למעלה ב"ד עם הקהל אף קהל האמור למטה ב"ד עם הקהל רבי מאיר אומר ז' שבטים שחטאו ב"ד מביאין על ידיהם פר והן פטורין: נאמר קהל למטה ונאמר קהל למעלה מה קהל האמור למעלה ב"ד ולא צבור אף קהל האמור למטה ב"ד ולא צבור ג) רבי שמעון בן אלעזר אומר משמו חטאו ששה שבטים והם רובו של קהל או ז' אע"פ שאינו רובו של קהל מביאין פר

אמר מר ונודעה החטאת ולא שיודעו החוטאין מאן תנא? אמר רב יהודה אמר רב ואיתימא רבא דלא כרבי אליעזר ד) דתנן ה) אמר ר' אליעזר מה נפשך אם חלב אכל חייב, נותר אכל חייב רב אשי אמר אפילו תימא רבי אליעזר שאני הכא דכתיב א) אשר חטאו עליה, התם נמי הכתיב ב) אשר חטא בה? ההוא מיבעי ליה ו) פרט למתעסק מ"ט דר' יהודה? קסבר ארבעה קהלי כתיבי: קהל הקהל קהל הקהל: חד לחייב על כל קהל וקהל וחד ז) להוראה תלויה בב"ד ומעשה תלוי בקהל וחד לגרירה וחד לשבט שעשה בהוראת ב"ד ור"ש תלתא קהלי כתיבי: הקהל קהל הקהל מעיני הקהל אורחיה דקרא הוא כדאמרי אינשי מעיני דפלניא חד לחייב על כל קהל וקהל, ותרי אחריני: נאמר למטה קהל ונאמר למעלה קהל מה להלן ב"ד עם הקהל אף כאן ב"ד עם הקהל ור"מ קהל הקהל לא דריש הלכך תרי קהלי כתיבי, מיבעי ליה לנאמר למטה קהל ונאמר למעלה קהל מה להלן ב"ד ולא צבור אף כאן ב"ד ולא צבור ורשב"א מ"ט כתי' ג) והיה אם מעיני העדה אלמא מיעוטא דכתי' מעיני וכתי' ד) כי לכל העם בשגגה למימרא דרובא אין מיעוטא לא, הא כיצד? עשו ו' והן רובו של קהל או ז' אע"פ שאינן רובו של קהל חייבין ורבי

תורה אור: °ויקרא ד °שם

א) ויקרא ד. ב) שם. ג) במדבר טו. ד) שם.

רש"י

רבי שמעון אומר שלש עשרה פרים. פר לכל שבט ושבט ופר לבית דין וטעמייהו דכולהו מפרש בגמרא: הורו בית דין ועשו שבעה שבטים או רובן. של כל שבט ושבט דשבעה שבטים וכגון דהוי רובן של ישראל מביאין פר וכו' דברי רבי מאיר [דס"ל] ב"ד מביאין פר ולא צבור: רבי יהודה אומר ז' שבטים שחטאו מביאין ז' פרים ושאר שבטים שלא חטאו מביאין פר פר על ידיהם. כלומר פר לכל שבט ושבט ואמר בגמרא דז' דקאמר ר' יהודה לאו דוקא דהוא הדין לשבט אחד שחטא על [פי] הוראת בית דין הגדול שהשאר שבטים שלא חטאו מביאין על ידיהן פר פר, ואיידי דקאמר ר"מ ז' דהיא בעי רובא ממש קא"ר יהודה נמי: וחכמים אומרים אין חייבים פר אלא על הוראת ב"ד הגדול. אבל שבט אחד בהוראת בית דינו כשגגת מעשה דמי ומביאין כל אחד כשבה או שעירה: עדת ישראל. היינו סנהדרין כלומר סנהדרין של ישראל דהיינו ב"ד הגדול: **גמ'** ידעו שהורו וטעו מה שהורו. כלומר הורו ב"ד שחלב מותר בבטול מקצת, ועשו קהל על פיהן ואכלו שוגגין חלב ודם דהוי חד בשגגת מעשה בלבד וחד בהוראה, ואח"כ ידעו שהורו שלא כראוי אלא שמעו במה שהורו דאינם יודעים אם על החלב הורו או על הדם, יכול יהו חייבין פר דליהוי הוראה מעליא: ת"ל "ונודעה החטאת אשר חטאו עליה והקריבו" כלומר דצריך שיודע החטאת, שיהיו יודעין על מה הורו אם על החלב או על הדם: ולא שידעו החוטאין. דלא סגי בידיעה דחוטאין דאע"ג דעשו בהוראה דממה נפשך חד מנייהו בהורא' הוה דהא אכלי לתרווייהו חלב ודם ואפ"ה פטורין דצריך שיברר להם אותו חטא שעשו בהוראה: חטאו שני שבטים מביאין ב' פרים. והוא הדין דכי חטא שבט אחד שמביא פר אחד והא קמ"ל דשני שבטים לא סגי להו בפר אחד: לחייב על כל קהל וקהל. דשבט אחד איקרי קהל כדמפרש טעמא לקמן: מה הקהל האמור למעלה ב"ד עם הקהל. דתרוייהו כתיב למעלה ב"ד עם קהל דכתיב "ונעלם דבר מעיני הקהל" דהאי "מעיני" היינו ב"ד: אף קהל האמור למטה. "והקריבו הקהל"=ב"ד עם הקהל, הכי דריש ר"מ מה קהל האמור למעלה "ונעלם דבר מעיני הקהל" בית דין ולא קהל כלומר דהוראה תלויה היא בב"ד ולא בקהל דהא לא כתיב "ונעלם מקהל" אלא "מעיני הקהל" דמשמע מב"ד של קהל ולא מקהל אף קהל האמור למטה "והקריבו הקהל" בית דין ולא צבור: מה נפשך. דתנן במסכת כריתות בפ' ספק אכל חלב (דף יט:) חלב ונותר לפניו ואכל את אחד מהם ואינו יודע איזה מהן אכל רבי אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר והניא אמר רבי אליעזר מה נפשך אם חלב אכל חייב, אם נותר אכל חייב אמר לו רבי יהושע הרי הוא אומר "אשר חטא בה" עד שיודע לו במאי חטא הכא נמי סבירא ליה לר' אליעזר מה נפשך אם חלב אכלו בהוראה מביאין פר ואם דם אכלו בהוראה מביאין פר וחייבין ממ"נ: אפי' תימא רבי אליעזר ושאני הכא דכתיב "ונודעה החטאת אשר חטאו עליה והקריבו". דמשמע שיודע להם החטא שחטאו עליו ע"פ בית דין: התם נמי הא כתיב "אשר חטא בה". דמשמע עד שיודע לו במה חטא: בה. (פרט למתעסק דבה) משמע דמתכוין לעשות החטא פרט 'למתעסק' בשבת כגון שנתכוין להגביה את התלוש וחתך את המחובר דפטור אבל מתעסק בחלבי' ובעריות חייב שכבר נהנה כדאמר בפ' ד' מיתות (סנהדרין סב:): ד' קהל כתיבי. "מעיני הקהל, והקריבו הקהל" דלימא קרא 'מעיני קהל' מאי 'הקהל'=תרי, וליכתוב קרא 'והקריבו קהל' מאי "הקהל"=תרי והרי ארבעה. "חטאת הקהל" לא קא חשיב דהא לא כתיב לא בהוראה ולא בהקרבה: לחייב על כל קהל וקהל. על כל שבט ושבט, דשבט אחד איקרי קהל כדאמר לקמן: וחד להוראה תלויה בב"ד. כדאמר לעיל (דף ג') "הקהל ועשו" הוראה תלויה בב"ד ומעשה תלוי בקהל וחד ט) (למילתא) דשאר שבטים שלא חטאו נגררין אחר החוטאין ומביאין על ידיהם פר פר: וחד לשבט שעשה בהוראת בית דינו. כדתנן בסיפא דמתניתין הורו ב"ד של אחד מן השבטים כו': ג' קהל כתיבי. "מעיני הקהל" לא דרשינן ביה תרתי דהא לשמוש הוא דאתא דאורחיה דקרא דמשתעי הכי כדאמרי אינשי מעיני דפלניא הכא נמי מעיני הקהל משמע מעיני של קהל וחד הוא אבל "והקריבו הקהל" דרשינן ביה תרי דלכתוב קרא והקריבו קהל מאי "הקהל" תרי, הא תלת: חד לחייב על כל קהל וקהל. דר"ש נמי ס"ל דשבט אחד איקרי קהל איתרי ליה תרי לג"ש נאמר קהל למעלה וכו': ור"ש בן אלעזר מ"ט. דכתיב בהוראה דעבודת כוכבים בפרשת 'שלח לך אנשים' 'והיה אם מעיני העדה' אלמא אפי' מיעוטא חטאו מביאין פר ושעירה דכתיב "מעיני" משמע מקצת עיני ולא כל עיני וכתיב "כי לכל" משמע דרובא אין-דרובו ככולו ומיעוטא לא, הא כיצד וכו' דמעיני אפי' מיעוט קהל, כגון ברוב שבטים והאי דכתי' "כי לכל" דבעינן רובא דקהל אפילו במיעוט שבטים:

ור"ש

תוספות

אם חלב אכל חייב כו'. תימה מי דמי התם בין בחלב בין בנותר חד קרבן הוא אבל הכא קרבן דעבודת כוכבים אינו שוה לחלב. וי"ל דה"נ ידעי דלא איירי אלא בענינים שקרבנם שוה כגון חלב ודם כדפרש"י: ור"ש תלתא קהלי כתיבי כו'. יש ספרים דגרסי תרי קהל כתיבי וכן נראה ובעי למימר דחד קהל כוליה קרא לאורחא דקרא וחד קהל דהקהל וסיים תרי קהל. ולר' מאיר חד קהל כוליה לאורחא דקרא ומיהו נמי שמעינן דאיירי בבית דין ולא בצבור וחד קהל לג"ש ולפי הגירסא הכתוב בספרים בעי למימר דתרוייהו אתו לג"ש ולא טירחא. מיהו אפשר דהתלמודא בעי למימר לרבי שמעון דקהל האמור למעלה הוא בית דין עם הצבור ואי לא כתיב הכא קהל ה"א דקהל למטה היינו צבור ולא בית דין ולרבי מאיר משמע איפכא. ועוד קשה אליבא דרבי שמעון לימא ד' קהל כתיבי ומייתר ליה חד קהל למעשה תלוי בקהל ולא הוה צריך לאהדורי אקרא אחרינא. מיהו ליכא למפרך לר"מ לדרוש ג' קהל כרבי שמעון למדרש מעשה תלוי בקהל כיון דאית ליה ג"ש דקהל בבית דין אמור א"כ לא מצי למילף משם מעשה תלוי בקהל דהא לעיל אמר הקהל ועשו הוראה תלויה בב"ד ומעשה תלוי בקהל א"כ פי' שלמד משם הוכר דקהל האמור למעלה בצבור מיירי ולר"מ לא ס"ל הכי דבצבור מיירי:

תוספות הרא"ש

ת"ר ידעו ב"ד שהורו ושכחו מה הורו. פי' נודע להם לב"ד שהורו (ב"ד) בטעות אלא ששכחו במה הוא אם בחלב אם בדם והצבור אכלו שניהם אחד בהוראת ב"ד ואחד מדעתם אע"פ שממ"נ אכלו בהוראת ב"ד דבר שזדונו כרת פטורין דכתיב ונודעה החטאת אשר חטאו עליה שמודע חטא אשר חטאו הצבור ע"פ ב"ד. (שאם) [ואם] הורו ב"ד שחלב הקיבה מותר והצבור אכלו חלב ואינם יודעים אם היה חלב הקיבה או חלב אחר יראה שהצבור מביאין כל א' מהם אשם תלוי כי ספק חלב הקיבה כספק שומן הוא להם כיון שהתירוהו ב"ד ואם חזרו ב"ד ונודע להם שחלב הקיבה אכלו יביאו פר ואם חלב אחר אכלו יביאו כל א' כשבה או שעירה: אינו אומר אלא חטאו ב' יחידים מביאין שני פרים ג' מביאין ג' ויחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור אבל ב' חייבין להביא כל אחד פר: הא כיצד חטאו שני שבטים מביאין ב' פרים וה"ה שבט א' מביא פר אלא אגב דתנא שני יחידים תנא נמי ב' שבטים והדר תנא ז' שבטים דאע"ג דאיכא רוב שבטים ורוב גברי דהו"א כחד קהל דמי ותסגי ליה בפר א' אפילו הכי מביא כל שבט ושבט פר: חד לחייב על כל קהל וקהל. לאשמעי' דשבט אחד איקרי קהל ומיהא שמעי' אבל יחידי לא וחד למעשה תלוי בקהל והוראה תלוי' בב"ד כדדרש ליה (לעיל דף ג.) מהקהל ועשו (דהאי)[דהאי] הקהל אסמיי מופני דלכתו' קרא מעיניהם ועשו הקהל למה לי לסמוך מעשה לקהל לומר מעשה הקהל והוראה תלויה בבית דין מדסמוך ונעלם דבר למעיני: ה"ג רש"י ור"ש תלתא קהל כתיבי קהל הקהל ותרי לג"ש ובכל ספרי ספרד כתוב ור"ש תרי קהל כתיבי חד לחייב על כל קהל וקהל וחד לבית דין כי היכי דלצבור מייתי ב"ד נמי מייתי מעיני הקהל לא משמע ליה כו' (ולא גרסי) [ולגירסא] זו לא דריש ה"א דתרוייהו הקהל ואינה מיושבת גירסא זו דהא בברייתא דלעיל יליף ר"ש הא דב"ד מייתי מתרי קהל מג"ש וגם משמע דדוקא ה"א דמעיני הקהל לא דריש כדאמרי אינשי מעיני דפלניא: ורבי שמעון בן אלעזר מאי טעמא כתיב והיה אם מעיני העדה א)נעשתה לשגגה אפי' מיעוטא. פי' רש"י ז"ל דמעיני משמע קצת עיני ולא כל עיני. והקשה הרא"ש ז"ל אם מ"מ דמעיני קדריש אמאי דייק ממעיני דכתי' גבי ע"ז דלא איירי בה [הו"ל] למילף ממעיני הקהל דכתיב בשאר מצות דאיירי בה ותו הא מעיני העדה בב"ד הוא דכתיב וגבי הוראת ב"ד (והו) ואין אמיעוטא דקהל קא מסדרי לענין מעשה ולא אמיעוטא דב"ד ולענין הוראה ועוד הא בהדיא אמרינן בסמוך דהאי מיעוט מנעשתה לשגגה לחוד הוא דדייקי לה מדקאמרינן ואיצטריך דאי אשמעינן נעשתה לשגגה הוה אמרינן אפילו מיעוטא ולא מצית למימר דמקרא מעיני העדה דכתיב קמא קא דייק דהא מעיני העדה בב"ד כתיב וא"כ משמע דקהל בהדי בי דינא בעי ואכן דייקינן מיניה דלבר מבי דינא הוא מדקאמר אי אשמעינן כי לכל העם ה"א רובא בהדי בי דינא קמ"ל נעשתה לשגגה אלא ודאי מ"מ מעיני לא משמע מיעוט אלא כענין שנאמר (איוב כח) ונעלמה מעיני כל חי וכדכתיב (ויקרא ה) ונעלם ממנו אלא דריש מפשטיה דכתיב נעשתה לשגגה דמשמע נעשתה מ"מ ואפילו מיעוטא והדר כתיב כי לכל העם בשגגה דמשמע רובא. וי"ל דלא קשיא מידי דהא מעיני העדה דכתיב [בע"ז] לא דריש ליה הוראת ב"ד דהא לקמן רפ"ב תנינן אין חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה ב"ד וכן המשיח ולא בע"ז אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה ומפרש לקמן בגמרא ע"ז כדתניא יכול יהא חייבין על שגגת מעשה שלא ת"ל מעיני מעיני לג"ש נאמר להלן מעיני ונאמר כאן מעיני ב) מה להלן בב"ד אף כאן בב"ד ומה להלן העלם ד עם שגגת מעשה אף כאן העלם דבר עם שגגת מעשה אלמא עיני העדה דכתי' בע"ז לא אב"ד קאי מדלא כתיב ביה ונעלם אלא מעיני העדה אנעשתה לשגגה קאי ותו לא מידי:

א) כ"ה ג"כ בפרש"י אבל לגירסא שלנו מבואר כפרש"י. ב) עי' גמ' שם וכת"כ.

רבינו חננאל

פי' כן נמי זה היחיד עשה. ואיכא למימר מזיד ואיכא למימר שוגג הלכך מייתי אשם תלוי (שייך לדף ד ע"א) ולא מבעיא למאן דאמר צבור מייתי הפר דהא מפרסמא מלתא ואיכא למימר בדעת עצמו תלה דחייב. דתניא בתוספתא (פ"א) יחיד שעשה בהוריית עצמו חייב שנאמר והנפש אשר תעשה וגו' אלא אפילו למאן דאמר ב"ד מייתו קרוב לחובה הוא דאי שאיל הוו אמרי ליה: א"ר יוסי בר אבין ואי תימא ר' יוסי בר זבידא משל דמטמא למה הוא דומה לאדם שהביא כפרתו בין השמשות ספק ביום נתכפר לו ספק בלילה נתכפר לו דפטור מאשם תלוי פי' ק"ל דכל הקרבנות אינן כשרים אלא ביום דכתי' בפרשת צו את אהרן ביום צותו את בני ישראל להקריב וגו' ותניא בסיפרא ביום צותו למדנו לכל הקרבנות שאינן כשרין אלא ביום והשתא אם נזרק דם חטאתו בין השמשות ואיסתפקא ליה אי הוות שחות יום הוה אי לא ולילה הוה לא מייתו תו על אותו חטא שהביא עליו כפרתו אשם תלוי דכהנים זריזין הן בהו ובחזקת מתכפר קאי א) ואי קשיא לך היכי אפשר זריקת דם בין השמשות והא תמיד בין הערבים קרב. ומפרש בפסחים בתחלת פ' תמיד נשחט אין לך דבר שמתעכב אחר תמיד של בין הערבים אלא קטורת ונרות ופסח ומחוסר כפורים בערבי פסחים שטובל ואוכל פסחו. ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר אף מחוסר כפורים בשאר ימות השנה שטובל ואוכל בקדשים לערב משכחת דאי עבר ועבד. אי נמי משכחת לה כגון שקדם הקטרת אימוריו לזריקת דמו דבכי האי גוונא כשר. ב) ר' נ' ד' ש' דלא עברת חצות לילה. כדגרסינן בשחיטת קדשים פרק המזבח מקדש (דף פה) אמר עולא אימורי קדשים קלים שהעלן לפני זריקת דמים אם עלו לא ירדו נעשו לחמו של מזבח אמרי רב זירא אף אנן נמי תנינא ונשפך דמה. ומה התם שאם בא לזרוק אין לו מה לזרוק לא תרד. הכא דאם בא לזרוק זורק לא כ"ש. תרתומה אקדשי. קדשים דאלמא פשיטא לדר דקדשי קדשים כי האי גוונא אם עלו לא ירדו. וסיפא אסיקנא הא דעולא דפשיט ר' יוחנן כותית ג) ולא מיבעיא למאן דאמר ב"ד מייתי דודאי פטור אלא אפי' למאן דאמר צבור מייתי ליכא עלת צד חובה דלא אתרמי ליה איניש הלכתא אפי' כחד מתניי' דמתניתין ולא דברייתא. אלא הלכתא כר' מאיר לחודיה דאמר חכ"א יחיד שעשה בהוריית ב"ד חייב. אמר ברוך ראינו מי שפירש ד) דאע"פ שהוקרב א[illegible] הערבים אין בו שום פסול. דהכי אמרינן בפרק תמיד נשחט דאתי עשה דפסח ודאכילת ק[illegible] דהשלמה. והאי טעמא שיבושא הוא דהנך כפרות דשרינהו רבנן למקרב בתר תמיד הני מ[illegible] כגון מצורעים וזבין דמעכבים מלמיכל קדשים כדתנן (פי"ד דנגעים) הביא כפרתו אוכל ב[illegible] בתחלת כלים מחוסר כפורים אסור בקדשים אבל לפרות חטאים כגון שגגת שבת עריות וח[illegible] אכילת קדשים לא קרבי בתר תמיד. ומה שהראנו מן השמים כתבנוהו. בין תבין: פ[illegible] כו'. אקשינן ובן עזאי לא שני ליה בין יושב בביתו למי שהוא במדינת הים ופרקינן החזיק בד[illegible] פי' לעולם שני ליה (מאי הואי) [מידו] כי האי גוונא איכא בינייהו כגון שנודע לצבור ב[illegible] מתקן הליכתו לעיר אחרת והתחיל ללכת לבן עזאי חייב דהא איתא במתא לר"ע פטור דהא[illegible] ס"א מר סבר מרדווה במתא איבעי ליה לשיולי ומר סבר מטרד טריד: **מתני'** הורו ב"[illegible] הגוף כו': ת"ר בספרא תעלם דבר ולא שתתעלם כל המצוה. אמרו אין נדה בתורה אין עבודת כוכבים בתורה יכול יהו חייבין ת"ל ונעלם דבר ולא שתתעלם כל המצוה. הורו לבטל מקצת כו'. אמר מר יכול יהו פטורין ת"ל ונעלם דבר ולא כל הגוף. אי בקיום (מצות) [מקצת] וביטול מקצת פטור' אלא במאי בו מחייב. פי' כיון דנסיב קרא מרישא לפוטרו על עקירת כל הגוף לא סליקא אדעתן למימר דפטירי על ביטול מקצת דא"כ על מה אמר הכתוב והקריבו הקהל ובעל כ[illegible] ליתני יכול יהו פטורין ופרקינן תנא הכי קא קשיא איפכא איפכא דבר כולה מילתא משמע. ת"ל ונעלם דבר. מאי משמע דנעלם דבר ביטול מקצת הוא. אמר עולא קרי ביה ונעלם מדבר [illegible] משמע דבמקצת מיירי דכתיב אחת מכל מצות ה' מכל ולא כל ואקשינן מצות בעינן דנעקר אמר רב נחמן בר יצחק מצות כתיב דמשמע[illegible]

א) עי' בתוס' כאן ד"ה שבילה. ב) נראה דצ"ל דהכי קאי גוונא כשר לגמור הקטורת ואפי' לאחר הקרבת התמיד כל זמן דלא כו'. ג) כאן שייך ע"ש למעט אמר כרוך סי'. ד) כ"ה ברש"י ועי' רש"ש.

ויקרא ד: יג

ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם דבר מעיני הקהל ועשו אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ואשמו

יד ונודעה החטאת אשר חטאו עליה והקריבו הקהל פר בן בקר לחטאת והביאו אתו לפני אהל מועד

במדבר טו:כד

והיה אם מעיני העדה נעשתה לשגגה ועשו כל העדה פר בן בקר אחד לעלה לריח ניחח לה' ומנחתו ונסכו כמשפט ושעיר עזים אחד לחטאת

כו ונסלח לכל עדת בני ישראל ולגר הגר בתוכם כי לכל העם בשגגה